

През 2024 г. в Националната система за ранно предупреждение е постъпила информация за 8 нови психоактивни вещества (установени за първи път на територията на България). 5 от тях са от групата на полусинтетичните канабиноиди, 2 са синтетични канабиноиди и 1 е триптамин.

През октомври 2024 г. е направена една промяна в списъка на Наредба за реда за класифициране на растенията и веществата като наркотични, в резултат на които в списъците са включени общо 4 нови вещества.

През 2024 г. официално са докладвани 47 нови психоактивни вещества, регистрирани за първи път в Европейската система за ранно предупреждение за нови психоактивни вещества.

На европейско ниво под интензивен мониторинг от EUDA през 2024 г. са поставени 16 нови психоактивни вещества, а са премахнати 6 други.

На европейско ниво към края на 2024 г. се наблюдават около 1000 нови психоактивни вещества.

БРОЙ 14 / 2025 г.

Информационен бюлетин

за нови психоактивни вещества

Съдържание:

Новини

Нови психоактивни вещества, идентифицирани в България през 2024 г. 2

Нови психоактивни вещества, поставени под контрол в България през 2024 г. 8

Актуална информация за новите психоактивни вещества в Европа 10

Мониторинг и контрол на новите психоактивни вещества на европейско ниво 14

Внимание

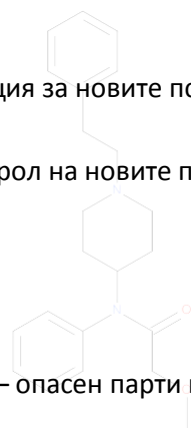
„Розовият кокаин“ – опасен парти коктейл 15

Нарастване на случаите с нитазени в Естония. Общ преглед в Европа 18

На фокус

Национална система за ранно предупреждение за наркотици (NDEWS) в САЩ 21

Полусинтетични канабиноиди, регистрирани в България 23

Изготвил:

Ина Методиева

Редактор:

Александър Панайотов, дс

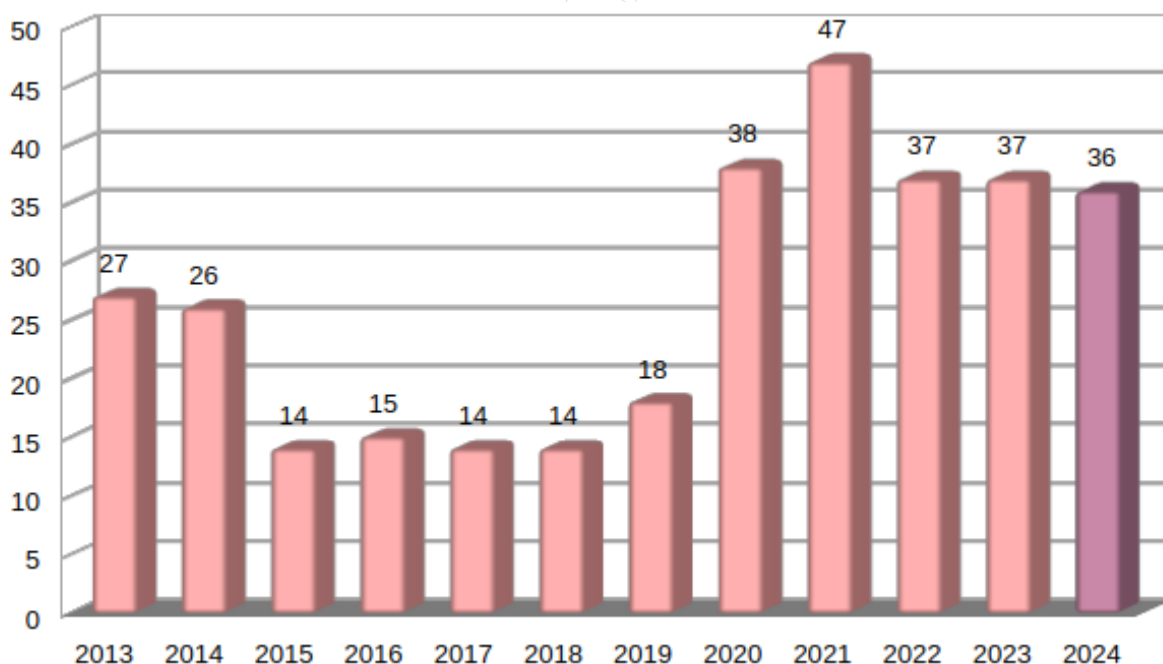
НОВИНИ

Нови психоактивни вещества, идентифицирани в България през 2024 г.

През 2024 г. в България са идентифицирани **36** нови психоактивни вещества (НПВ), в **1795** отделни случая на изземване. Докладваните вещества са с разнообразни физически данни – някои от тях са в прахообразна форма, други са течности, хранителни продукти (бонбони, кексчета), вейпове/течности за пушене, смоли и т.н. Общото тегло на иззетите вещества (независимо от формата) е **156644,979 грама** и **6991,5 мл**. От всички докладвани вещества **8** са регистрирани за първи път в страната.

Броят на новопостъпилите психоактивни вещества в България през 2024 г. е аналогичен на броя регистрирани в периода 2020-2023 г. Като през 2021 г. е отчетена най-висока стойност на докладвани нови психоактивни вещества в страната (47).

**БРОЙ НОВИ ПСИХОАКТИВНИ ВЕЩЕСТВА, РЕГИСТРИРАНИ В БЪЛГАРИЯ
В ПЕРИОДА 2013 – 2024 Г.**

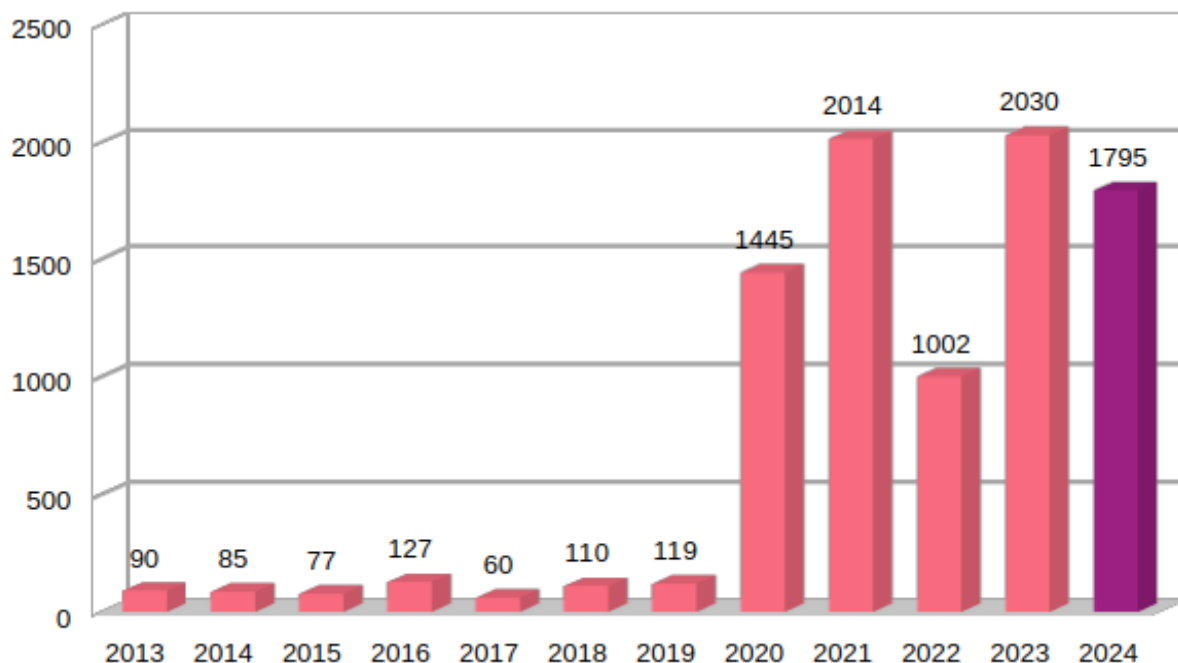

Източник: EWS, НФЦ

През последните 3 години се забелязва осезаемата разлика в иззетите количества нови психоактивни вещества (2024 г. – 156644,979 грама; 2023 г. – 55476,038 грама; 2022 г. – 35820,685 грама). Това се дължи на заловените големи количества нови вещества предимно от групата на полусинтетичните канабиноиди, в голямата си част в течности.

Броят на докладваните отделни случаи също показва запазваща се тенденция в последните няколко години, с изключение на 2022 г., където броят им е наполовина.

БРОЙ ДОКЛАДВАНИ СЛУЧАИ С НОВИ ПСИХОАКТИВНИ ВЕЩЕСТВА В БЪЛГАРИЯ В ПЕРИОДА 2013 – 2024 Г.

Източник: EWS, НФЦ

За поредна година **синтетичните канабиноиди** остават най-голяма група нови вещества, идентифицирани в България (13), по отношение на броя случаи (1377 от общо 1795). За сравнение през 2023 г. броят им е бил 1886 от общо 2109. По отношение на количеството, обаче, аналогично на предната година, първо място заема групата на **полусинтетичните канабиноиди**, които са около **85%** от цялото количество заловени вещества. Количествата на останалите групи вещества е сравнително нисък. Растения и екстракти (кратом) е с тегло около 250 грама в 1 регистриран случай, докато триптамините са около 500 грама в 2 отделни случая. Останалите докладвани вещества са от групите на арилалкиламините (1), арициклохексиламините (2), катиноните (2), опиоидите (2) и други (1), за които общия брой на представените случаи е 28, с общо количество 25,23 грама.

Най-често идентифицирано вещество е от групата на синтетичните канабиноиди. През 2024 г. това е **5F-ADB (5F-MDMB-PINACA)** – 824 случая в 15883,36 грама, което е рекорден брой случаи и количество заловени в страната. 5F-ADB е докладвано за първи път в Европа през 2015 г. от Унгария, а през 2016 г. и от България. След интензивното му навлизане на пазара у нас, през 2017 г. е поставен под контрол, съгласно вътрешното законодателство. Следват години, в които вещество не е често срещано в страната ни, но така и не изчезва напълно. През последната година се забелязва отново навлизането му на нелегалния пазар на наркотици. От данните може да се каже, че многобройните случаи са на регионално ниво и веществото е анализирано предимно в импрегнирана растителна маса.

От полусинтетичните канабиноиди най-често срещано вещество на нелегалния пазар на наркотици е **хексахидроканабинол (ННС)**. Установено е в 280 отделни случая, под формата на вейпове, сладкарски изделия (кексчета), желирани бонбони, смола, пчелен мед, олио.

За първи път е докладвано в Европа през 2022 г. от Дания, а в края на същата година и от България. Бързото му навлизане на пазара е причина през октомври 2023 г. да е поставено под контрол в България.

Освен в самостоятелна форма, веществата могат да се срещат във вид на **смеси**, където две или повече вещества се предлагат заедно (импрегнирани в една растителна маса, разтворени в една течност или във вид на таблетка). За синтетичните и полусинтетичните канабиноиди това е все по-често срещано явление. С всяка изминала година случаите, в които са установени повече от едно вещество растат. През 2024 г. смеси са докладвани в общо **325 случая**, с общо количество **25082,05 грама и 599 мл**. От тях 75% от случаите са смеси на вещества от групата на синтетичните канабиноиди и 25% на полусинтетичните канабиноиди. Количествата обаче са в полза на полусинтетичните канабиноиди, където 94 % от цялото заловено количество принадлежи именно на тях, а на синтетичните канабиноиди е едва около 6%. Най-често срещани комбинации са между две или между три различни вещества, където едно от веществата е доминантно, а останалите са в по-малки количества.

Употребата на смеси крие сериозен риск за здравето и живота на употребяващите. В повечето случаи купувачът не знае кои са веществата или дори, че са повече от едно. Също така не се знае тяхната концентрация и не на последно място, какво би било влиянието им в тази конфигурация.

Общо **8** са новопостъпили вещества в Системата за ранно предупреждение през 2024 г. От тях **1¹** е с първа регистрация и за Европа.

7 са докладвани в периода януари-юни 2024 г., а едно в периода юли-декември 2024 г. 5 от веществата принадлежат към групата на полусинтетичните канабиноиди, 2 на синтетичните канабиноиди и 1 към групата на триптамините.

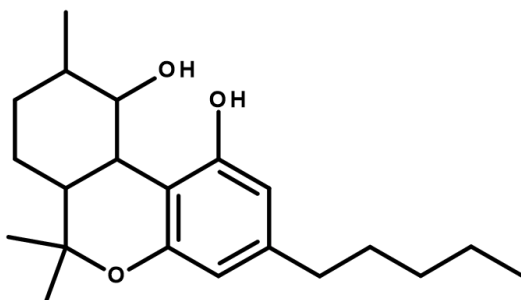
10-хидроксихексахидроканабинол (10-ОН-ННС) е хидроксилно производно на хексахидроканабинол (ННС). Той споделя структурни сходства с хексахидроканабинол ацетат (ННС ацетат), хексахидроканабифорол (ННС-Р), хексахидроканабихексол (ННСН) и ННС-Р-О-ацетат.

10aR-хидроксихексахидроканабинолът е описан в статия през 1976 г. като един от продуктите от трансформации на *9α,10α-епокси-хексахидроканабинол ацетат*. *10aS-хидроксихексахидроканабинолът* и *10aR-хидроксихексахидроканабинолът* са описани по-късно като два от деветте окислени канабиноида, изолирани от сорт *Cannabis sativa L* с висока

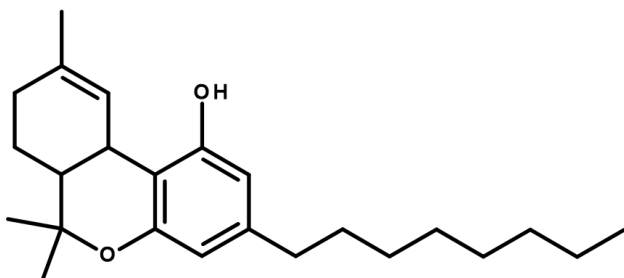
¹ В Бюлетин №13 е отбелязано, че веществата с първа регистрация, както за България, така и за Европа са 4, а в настоящият бюлетин се казва, че веществото е 1. Причината за това е, че при издаване на Бюлетин №13 все още не е била публикувана информация от другите държави.

ефективност. 10-ОН-ННС има четири стереогенни центъра и следователно може да съществуват шестнадесет стереоизомера.

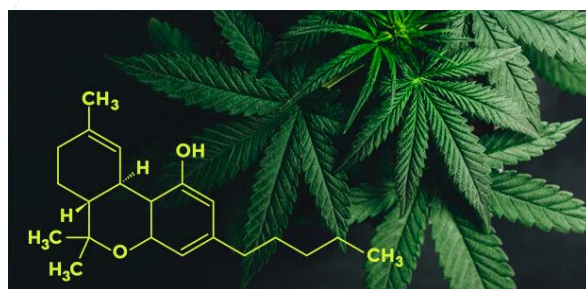
За първи път е докладвано от България през юли 2024 г., като е обявено официално от EUDA през декември 2024 г. До момента още две страни са докладвали случаи с веществото – Германия и Унгария.

Делта-9 тетраhydroканабиоктил, познато под различни наименования – **delta-9-THC-C8**, **Δ9-THC-C8**, **Δ9-THC-JD**, **Δ9-THC-octyl**, е вещество от групата на полусинтетичните канабиноиди. Той е по-висш хомолог на международно контролирания THC (delta-9-THC) (Списък I на Единната конвенция на ООН за психотропните вещества от 1971 г.).

Δ9-THC-C8

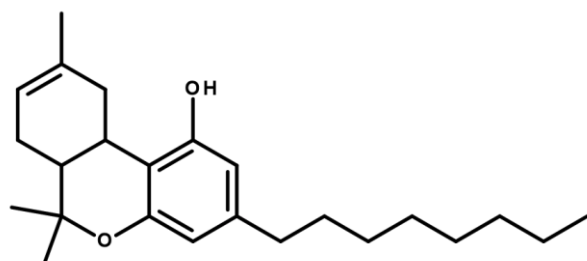

Δ9-THC

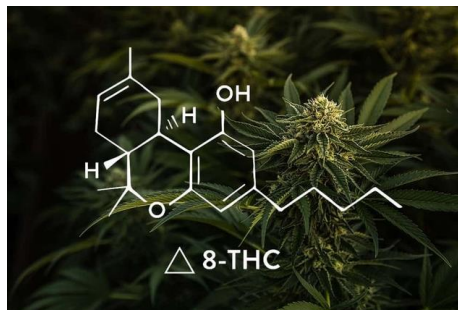
Делта-9-THC-C8 също е по-висок хомолог на делта-9-тетраhydroканабиhekсол (делта-9-THCH), тетраhydroканабутол (THCB) и тетраhydroканабифорол (THCP). Delta-9-THC-C8 споделя структурни прилики с международно контролирания делта-8-THC (Списък I на Единната конвенция на ООН за психотропните вещества от 1971 г.) и с други полусинтетични канабиноиди, като делта-8-тетраhydroканабинол метил етер (делта-8-THCM), делта-8-тетраhydroканабифорол (делта-8-THCP), делта-8-тетраhydroканабиhekсол (делта-8-THCH) и хексахydroканабинол (HHC). Delta-9-THC-C8 съдържа два стереогенни центъра и следователно може да съществуват четири възможни стереоизомера.

За първи път е докладван от Дания през февруари 2024 г., а през юли същата година и от България. Към момента още четири страни са анализирали веществото – Унгария, Словения, Швеция и Италия. Литва е поставила веществото под контрол съгласно вътрешното си законодателство през август 2024 г.

Делта-8 тетраhydroканабиоктил (delta-8-THC-C8, Δ8-THC-C8, Δ8-THC-octyl, JWH-138) е по-висш хомолог на международно контролирания делта-8-THC (Списък I на Единната конвенция на ООН за психотропните вещества от 1971 г.), различаващ се по дължината на алкилната странична верига.

Δ8-THC-C8

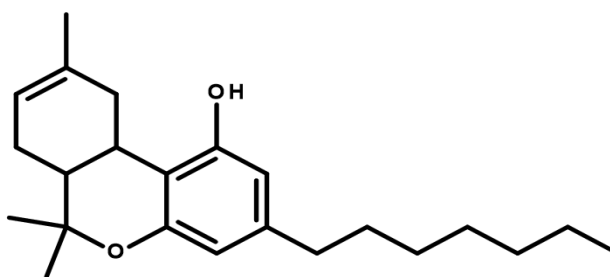

Δ8-THC

Делта-8-THC-C8 също е по-висш хомолог на делта-8-тетраhydroканабифорол (делта-8-THCP) и делта-8-тетраhydroканабиhekсол (делта-8-THCH). Delta-8-THC-C8 споделя структурни прилики с международно контролирания THC (delta-9-THC) (Списък I на Единната конвенция на ООН за психотропните вещества от 1971 г.) и с други полусинтетични канабиноиди, като делта-8 – тетраhydroканабинол метилов етер (делта-8-THCM), тетраhydroканабутол (THCB), тетраhydroканабифорол (THCP) и хексаhydroканабинол (HHC). Делта-8-THC-C8, делта-9-тетраhydroканабинол-C8 (делта-9-THC-C8) и канабидиол-C8 (CBD-C8) са изомери. Delta-8-THC-C8 съдържа два стереогенни центъра и следователно може да съществуват четири възможни стереоизомера.

За първи път е докладван в EUDA през февруари 2024, а през юли същата година и от България. Унгария, Швеция, Румъния и Италия също са регистрирали веществото. Литва е поставила веществото под контрол съгласно вътрешното си законодателство през август 2024 г.

Делта-8 тетраhydroканабифорол (Delta-8-THCP, Δ8-THCP, JWH 091, Δ8-THC-C7) е по-висш хомолог на международно контролирания делта-8-THC (аналогично на вече споменатото по-горе **8-THC-C8**). Делта-8-THCP и THCP са изомери, различаващи се по позицията на двойната връзка в циклоhexановия пръстен. Delta-8-THCP е дехидрогениран аналог на полусинтетичния канабиноид хексаhydroканабифорол (HHC-P). Освен това той споделя структурни прилики с полусинтетичните канабиноиди хексаhydroканабинол (HHC) и хексаhydroканабинол ацетат (HHC ацетат).

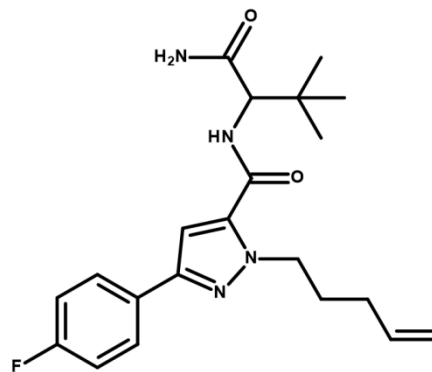
Delta-8-THCP съдържа два стереогенни центъра и следователно може да съществуват четири възможни стереоизомера.

За първи път е докладвано от Дания през октомври 2023 г., а през 2024 г. и от България. До момента Швеция, Франция, Италия, Гърция и Кипър също са докладвали случаи с веществото. Малта е поставила веществото под контрол през 2024 г.

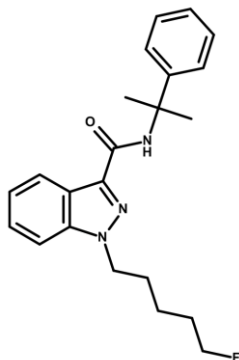
Дихидроканабидиол (H2-CBD) е канабиноид, синтезиран за първи път през 1940 г. Подобно на H4-CBD, той се получава чрез хидрогениране на CBD. Към момента няма достатъчно информация за него. Все още не е поставен под мониторинг от EUDA.

3,5-ADB-4en-PFUPPYCA е синтетичен канабиноид на базата на пиразол. 5-ADB-4en-PFUPPYCA и 5,3-ADB-4en-PFUPPYCA са изомери, които се различават само в позицията на заместителите около пиразоловото ядро. 3,5-ADB-4en-PFUPPYCA споделя структурни прилики с пиразоли като 5F-AB-FUPPYCA (5F-5,3-AB-PFUPPYCA), 5F-3,5-AB-PFUPPYCA, 5,3-AB-CHMFUPPYCA и базирания на индазол синтетичен канабиноид ADB-4en-PINACA. 3,5-ADB-4en-PFUPPYCA съдържа стереогенен център и следователно могат да съществуват два възможни енантиомера. Докладван е за първи път от Унгария през 2021 г. През 2024 г. и България регистрира случаи с веществото. От Франция, Словения и Германия също са докладвали случаи с веществото.

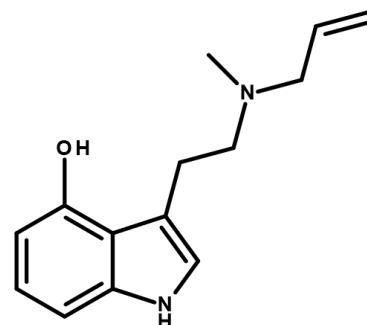

CUMYL-5FPINACA познат още като 5F-CUMYL-PINACA и SGT-25 принадлежи към семейството на бензил индазолил карбоксамид. Кодовото име SGT-25 се счита за получено от компанията, която произвежда това вещество, както и "Star Gate Technologies". Веществото също е идентифицирано за продажба онлайн, етикетирано като "Алтамира".

За първи път е идентифицирано в Швеция през 2014 г. Редица държави са поставили веществото под контрол.

4-HO-MALT е структурно свързан с международно контролираните триптамини DET (N,N-диетилтриптамин) и DMT (N,N-диметилтриптамин) (Списък I на Единната конвенция на ООН за психотропните вещества от 1971 г.). 4-HO-MALT е 4-хидрокси производното на MALT, известен също като метилалилтриптамин. Освен това има структурни прилики с 5-MeO-MALT и 4-AcO-MALT. 4-HO-MALT и 4-HO-McPT са структурни изомери.

За първи път е докладван в Европа от Словения през 2021 г. и съответно от България през настоящата година. Поставено е под контрол от Литва и Италия.

Регистрираните за първи път вещества в България през 2024 г. показват, че пазарът на наркотици в страната е идентичен с този в Европа. Появата и скоростта на разпространение на нови психоактивни вещества, в частност полусинтетичните канабиноиди, поставя страната в сходна на другите европейски страни ситуация.

Източник: Система за ранно предупреждение за нови психоактивни вещества (EWS), НФЦ, Агенция на Европейския съюз по наркотиците (EUDA), EDND

Снимки: Интернет

НОВИНИ

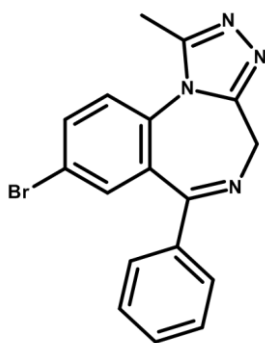
Нови психоактивни вещества, поставени под контрол в България през 2024 г.

На 15 октомври 2024 г. е направена промяна във вътрешното законодателство на страната, обнародвана в държавен вестник брой №87, с постановление №345 от 10 октомври 2024 г., за допълнение на *Наредбата за реда за класифициране на растенията и веществата като наркотични*, приета с Постановление №293 на Министерския съвет от 2011 г.

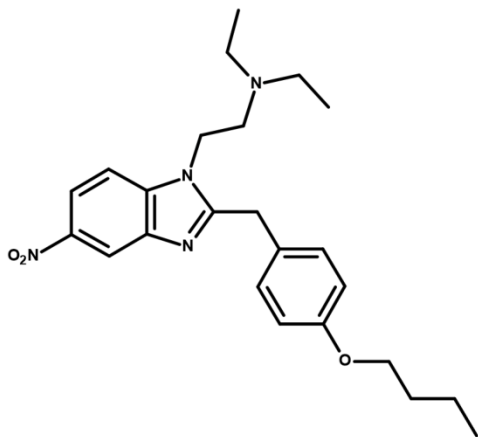
В резултат на нея под контрол са поставени общо **4 вещества** в *Списък I* – Растения и вещества с висока степен на риск за общественото здраве поради вредния ефект от злоупотребата с тях. **Бромазолам, бутонитазен, дипентилон и H4-CBD** представляват вещества съответно от групите на бензодиазепините, опиоидите, катиноните и полусинтетичните канабиноиди.

Бромазолам е бензодиазепин, докладван за първи път през октомври 2016 г. от Швеция. До 2023 г. е установен почти във всички европейски страни. Поставен е под контрол в Швеция (юли 2017 г.), Финландия (март 2017 г.), Литва (юли 2017 г.), Италия (януари 2021 г.), Китай (юли 2024 г.) и България.

Бутонитазен, известен също като **бутоксинитазен** представлява синтетичен опиоид от групата на нитазеновите опиоид. Той е по-висш хомолог на международно контролираното вещество етонитазен (*Списък I на Единната конвенция на ООН за наркотичните вещества от 1961 г.*). Бутонитазенът има структурни сходства с 5-нитро-2-бензилбензимидазолите, наблюдавани от

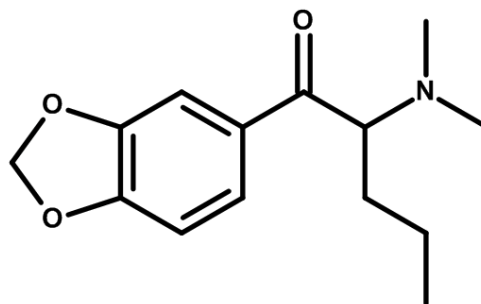

EWS на ЕС, като *изотонитазен, метонитазен и флуонитазен (флунитазен)*, официално обявени съответно през август 2019 г., септември и декември 2020 г. Веществата се различават от бутонитазена по пара-заместителя при бензиловата част с бутокси, заместен с изопропокси, метокси и флуор, съответно в изотонитазен, метонитазен и флуонитазен. Бутонитазен също е структурно свързан с етонитазепина, официално обявен на 17 февруари 2021 г.

За първи път бутонитазен е докладван от Белгия през 2021 г. До 2022 г. още 5 държави установяват веществото – Германия, Словения, Швеция, Дания и Ирландия.

През 2021 г. е поставен под контрол в Италия, Литва, Финландия, а през 2024 г. във Великобритания, Дания, Китай и България.

Дипентилон е синтетичен катинон със заместен пръстен, който е структурно свързан с пентилон, както и с диметилон (или bk-MDDMA) и дибутилон (bk-MMBDB). За първи път е докладван от Швеция през 2014 г. До момента голяма част от европейските страни са регистрирали случаи с веществото, включително и България, през март 2023 г.

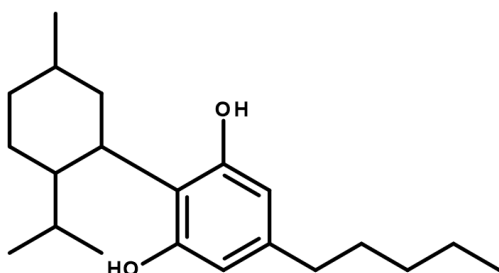
Под контрол веществото е поставено в Турция (октомври 2014 г.), Дания (май 2024 г.), Финландия (2014 г.), Швеция (юли 2019 г.), Франция, Унгария (2015 г.), Китай (юли 2024 г.) и България (2024 г.).

Тетрахидроканабидиолът (H4-CBD)² е полусинтетичен канабиноид, който е структурно свързан със CBD и международно контролирания делта-9-THC и неговия изомер, делта-8-THC (*Списък I на Конвенцията за психотропните вещества от 1971 г.*). Също така споделя структурни сходства с други полусинтетични канабиноиди като хексахидроканабинол (HHC), хексахидроканабинол ацетат (HHC ацетат) и хексахидроканабифорол (HHC-P).

За първи път е докладвано от Швеция през март 2023 г. До момента още 16 държави в ЕС са регистрирали случаи с наличие на H4-CBD, в това число и България (януари 2024 г.).

6 държави са поставили веществото под контрол – Франция, Румъния, Турция, Дания, Малта и България.

² Подробна информация за веществото може да бъде намерена в Бюлетин №12.

Източници: Система за ранно предупреждение за нови психоактивни вещества (EWS), НФЦ, Агенция на Европейския съюз по наркотиците (EUDA), EDND

Снимки: Интернет

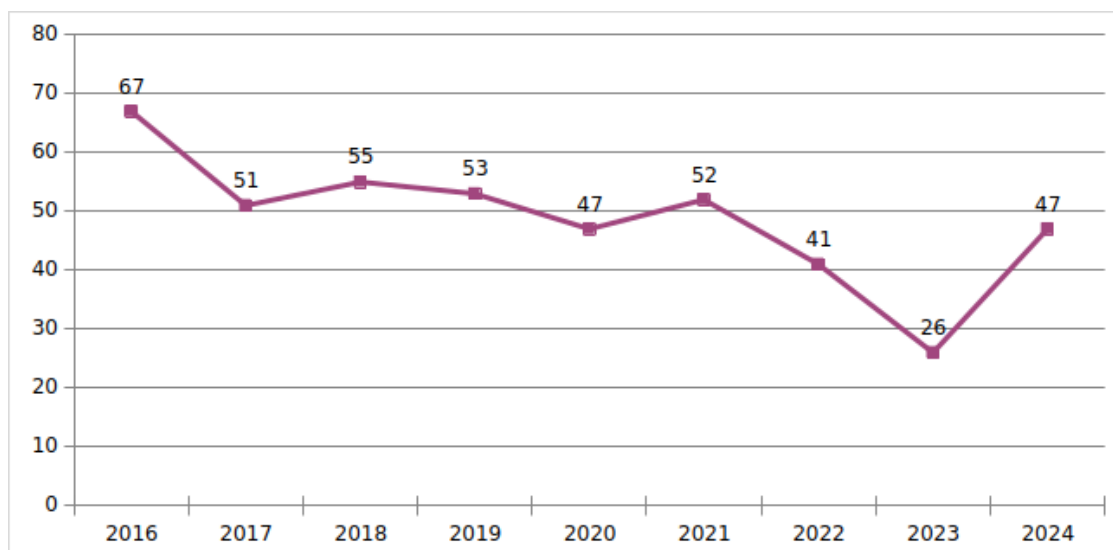

НОВИНИ

Актуална информация за новите психоактивни вещества в Европа

През 2024 г. общият брой на докладваните нови психоактивни вещества в Агенцията на Европейския съюз по наркотици (EUDA) е 47³. В сравнение с докладваните общо 26 НПВ през 2023 г., този брой показва известна динамика в появата на нови вещества. С изключение на значителната разлика със ситуацията през 2023 г., тенденцията се запазва аналогична с предходните години.

БРОЙ НОВИ ПСИХОАКТИВНИ ВЕЩЕСТВА РЕГИСТРИРАНИ ЗА ПЪРВИ ПЪТ В ЕВРОПА В ПЕРИОДА 2016 – 2024 Г.

³ Подробна информация за всяко едно вещество може да бъде открита, както на страницата на Националния фокусен център за наркотици и наркомании – Системата за ранно предупреждение (<https://ews-nfr.bg/>), така и на страницата на EUDA (https://www.euda.europa.eu/index_en).

15 от веществата докладвани през 2024 г., са регистрирани през първата половина на годината⁴, а останалите 32 през втората половина. Те могат да бъдат разделени в няколко основни групи:

Групи НПВ	Вещества
Бензодиазепини (2)	<i>gidazepam</i> <i>Ro 07-3953</i>
Катинони (5)	<i>3,4-EtPV</i> <i>αMPip-isohexanophenone</i> <i>3'-Me-PHP</i> <i>N-isopropylnorbutylone</i> <i>pyrophenidone</i>
Опиоиди (4)	<i>N-desethyl protonitazene</i> <i>Fluetonitazepyne</i> <i>Isobutonitazene</i> <i>desnitroclonitazene;</i>
Полусинтетични канабиноиди (12)	<i>HHC-P-O-acetate</i> <i>delta-8-THC-C8</i> <i>delta-9-THC-C8</i> <i>delta-9-THCP-O-acetate</i> <i>delta-8-THC-O-acetate</i> <i>delta-8-THCB-O-acetate</i> <i>delta-8-THCV</i> <i>delta-9-THCV</i> <i>delta-9-THC-O-acetate</i> <i>10-OH-HHC</i> <i>10-OH-HHC-P</i> <i>delta-9-THC-methylcarbonate</i>
Синтетични канабиноиди (2)	<i>MDMB-4en-P-5Br-INACA</i> <i>CUMYL-EINACA</i>
Фенетиламини (1)	<i>lophophine</i>
Други (6)	<i>carisoprodol</i> <i>Diclazafone desglycyl</i> <i>Clonazafone desglycyl</i> <i>Noravizafone desglycyl</i> <i>1P-AL-LAD</i> <i>1S-LSD.</i>

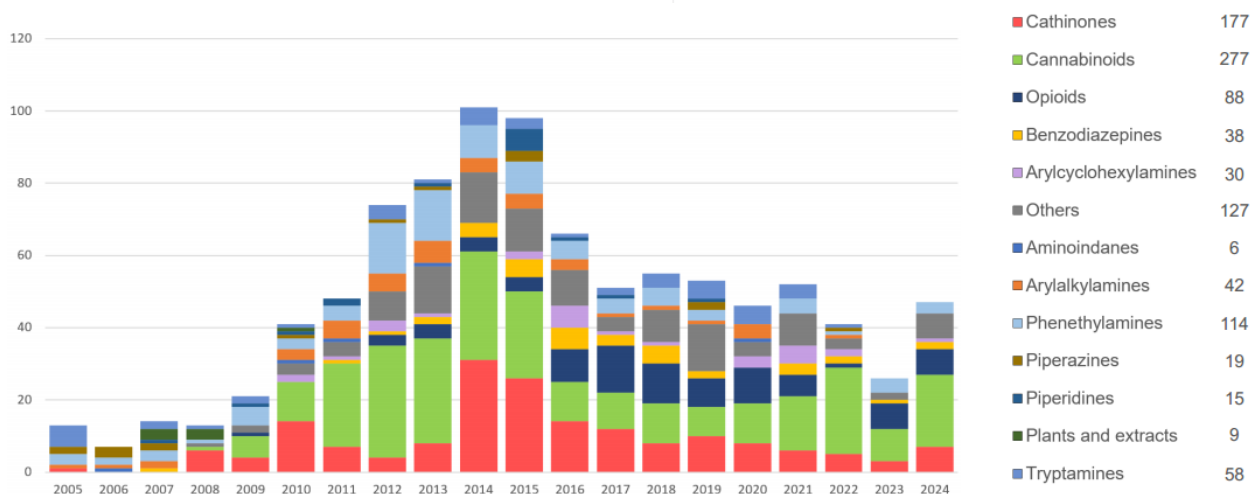
⁴ Веществата от първата половина на годината са изброени поименно в Бюлетин №13.

Анализът на данните показва, че продължава нарастването на докладваните вещества от групата на *полусинтетичните канабиноиди* (общо 18 за 2024 г.) и намалява броя на *синтетичните канабиноиди* (2 за цялата година). Наблюдава се нарастване в броя на докладваните случаи при веществата от групите на катиноните (7) и опиоидите (7). При опиоидите продължава появата на нитазеновите опиоиди (6 от 7 докладвани). За първи път докладвани през 2019 г., те представляват сериозен риск за човешкия живот и здраве и съответно предизвикателство за правоприлагащите органи.

От EUDA съобщават, че с **регистрираните нови вещества през 2024 г. общият брой на всички нови психоактивни вещества поставени от тях под мониторинг става 1000!** Стартирала през 1997 г., системата на ЕС за ранно предупреждение е първият регионален механизъм, създаден за наблюдение и реагиране на неконтролирани нови наркотични вещества в Европа. До 2024 г. от EUDA са издадени **185** съобщения за риск за общественото здраве.

В допълнение към Системата за ранно предупреждение (EWS) и оценката на риска, новата Европейска система за предупреждение за наркотици и мрежа от криминалистични и токсикологични лабораториите ще засилят готовността на ЕС за появата на НПВ.

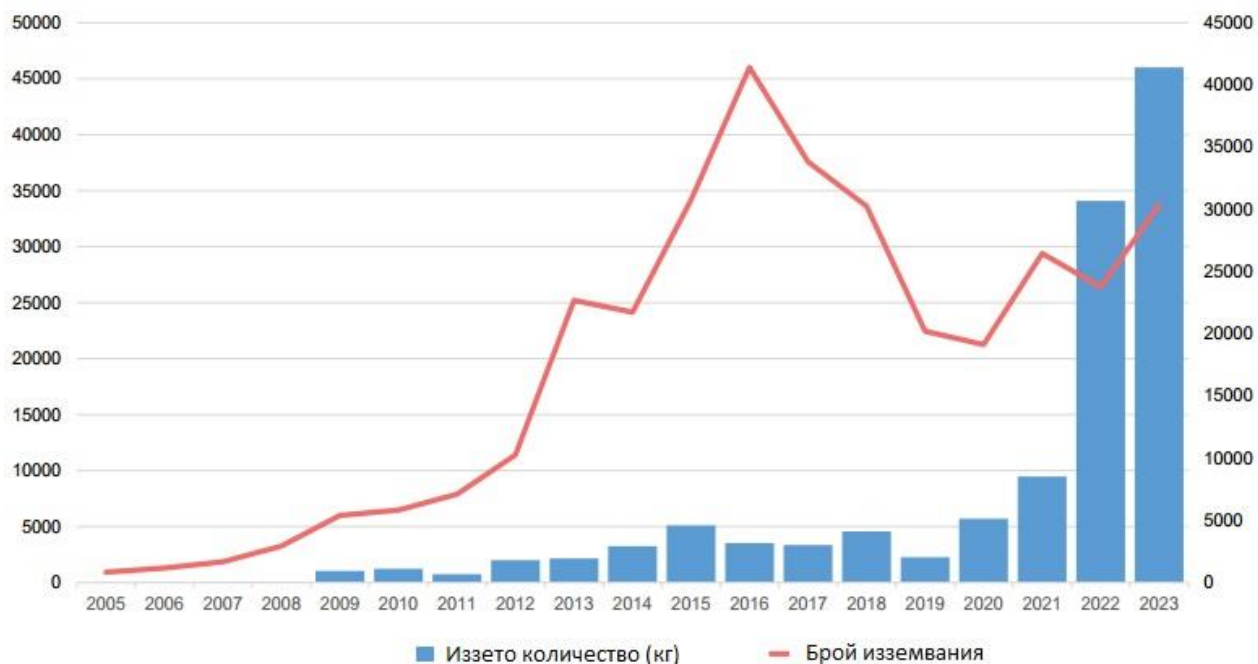
БРОЙ НОВИ ПСИХОАКТИВНИ ВЕЩЕСТВА, ИДЕНТИФИЦИРАНИ ЗА ПЪРВИ ПЪТ НА ЕВРОПЕЙСКО НИВО В ПЕРИОДА 2005 – 2024 Г.

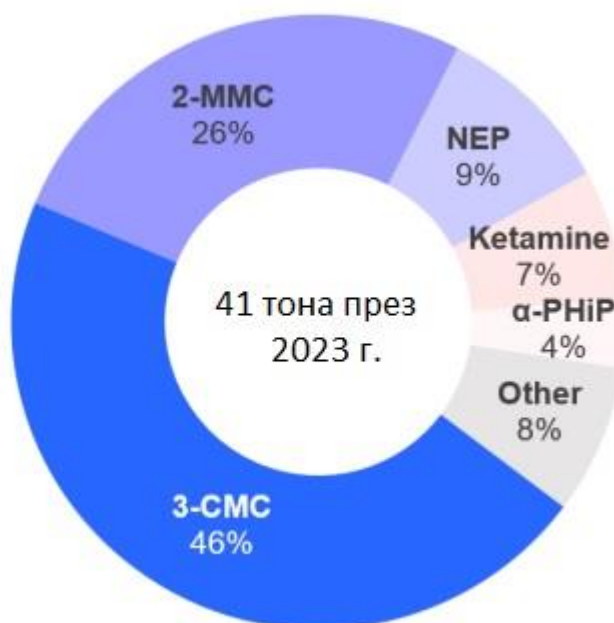
Сред наблюдаваните нови 1000 психоактивни вещества **23** представляват **нитазенови опиоиди**, а **24** са **полусинтетични канабиноиди**. **37** оценки на риска от нови психоактивни вещества са извършени от EUDA.

Броят на докладваните случаи и количествата иззети вещества продължават да нарастват. През 2023 г. количествата достигат **41 тона**, докато до 2021 г. те не надвишават 10 тона. Различна е ситуацията при броя на случаите – техният пик се достига през 2016 г. (> 45 000), след това данните показват осезаемо намаляване до 2021 г, когато отново следва завишаване (около 30 000) и през 2023 г. случаите на иззети нови психоактивни вещества наброяват повече от 34 000.

**БРОЙ СЛУЧАИ И КОЛИЧЕСТВО НОВИ ПСИХОАКТИВНИ ВЕЩЕСТВА,
ИДЕНТИФИЦИРАНИ ЗА ПЪРВИ ПЪТ НА ЕВРОПЕЙСКО НИВО
В ПЕРИОДА 2005 – 2024 Г.**

Що се отнася до иззети количества вещества в ЕС през 2023 г., най-голям дял имат **катиноните**.

Източници: Агенция на Европейския съюз по наркотиците (EUDA), НФЦ

Н О В И Н И

Мониторинг и контрол на новите психоактивни вещества на европейско ниво

През 2024 г. Агенцията на Европейския съюз по наркотиците (EUDA) постави **16** нови психоактивни вещества под интензивен мониторинг и премахна други **6**.

16 Вещества поставени под интензивен мониторинг

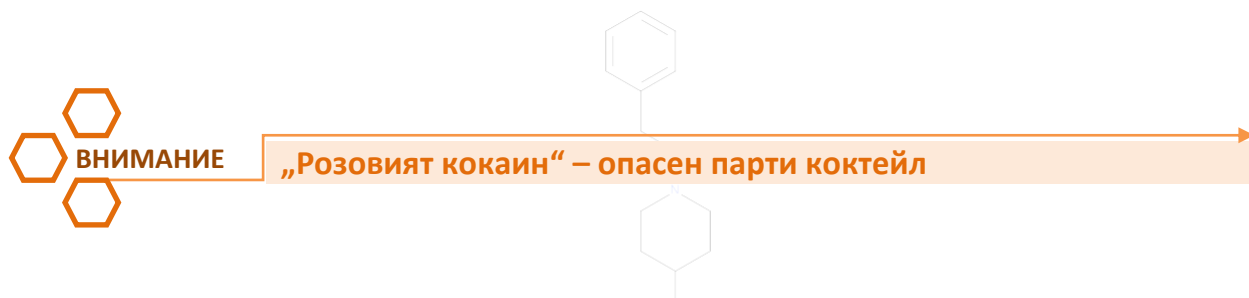
Вещество	Група	Дата на първа идентификация	Страна на първа идентификация
Metonitazepune	опиоиди	23.10.2023 г.	Швеция
Ethyleneoxynitazene	опиоиди	23.02.2023 г.	Естония
N-desethyl etonitazene	опиоиди	14.12.2023 г.	Швеция
N-desethyl isotonitazene	опиоиди	22.12.2023 г.	Португалия
N,N-Dimethyl etonitazene	опиоиди	19.03.2024 г.	Латвия
2-Chloromethcathinone (2-СМС)	катиони	12.02.2024 г.	Нидерландия
2-Methylmethcathinone (2-ММС)	катиони	05.05.2014 г.	Швеция
Delta-8-THC-C8	Полусинтетични канабиноиди	20.02.2024 г.	Дания
Delta-9-THC-C8	Полусинтетични канабиноиди	20.02.2024 г.	Дания
delta-9-THCP	Полусинтетични канабиноиди	20.03.2023 г.	България
Delta-8-THCP	Полусинтетични канабиноиди	19.10.2023 г.	Дания
ННС acetate; ННС-О	Полусинтетични канабиноиди	11.11.2022 г.	Унгария
ННС-Р	Полусинтетични канабиноиди	23.12.2022 г.	Словения
ННС-Р-О-acetate	Полусинтетични канабиноиди	20.02.2024 г.	Дания
Fluetonitazepune	опиоиди	19.08.2024 г.	Италия
N-Ethylnorpentedrone	катиони	06.03.2014 г.	Австрия

С изключение на 2 от веществата (принадлежащи към групата на катиноните) всички останали НПВ се появяват на пазара на наркотици след 2022 г. Причината за включването им се основава на зачестили случаи на нелегалния пазар на наркотици в Европа, включително и през 2024 г. Въпреки, че 2 от тях (катиноните) са познати от доста години, към момента те са докладвани в случаи от различни държави-членки, както в самостоятелна форма, така и към случаи свързани с отравяния.

На 14 октомври 2024 г., 6 вещества са премахнати от списъците на веществата поставени под интензивен мониторинг – *butonitazene*, *etazene*, *etonitazepipne*, *etonitazepyne*, *eutylone* и *isotonitazene*. Това решение се основава на факта, че само сравнително малък брой залавения на тези вещества е докладвано на EUDA от мрежата на EWS от 2022 г. до сега. Докато наличната информация предполага, че тези вещества в момента не представляват опасни рискове за общественото здраве или социални рискове, те могат да бъдат добавени отново към списъка за интензивен мониторинг.

Източници: Европейска система за ранно предупреждение за нови психоактивни вещества, EUDA, НФЦ, НЦОЗА

ВНИМАНИЕ

„Розовият кокаин“ – опасен парти коктейл

Розовият кокаин е забранена наркотична смес, която обикновено съдържа **кетамин**, смесен с различни други психоактивни вещества. Най-често такива са 3,4-метилендиоксиметамфетамин (MDMA), метамфетамин, кокаин, опиоиди (в частност фентанил) и други. Розовият кокаин обикновено се продава като насипен прах или пресован на блокове или таблетки, отпечатани със символи, подобни на кокаина, а розовият му цвят се създава с хранителна боя или цветен бакпулвер. Рядко се инжектира. Оцветен в розово, за да се различава от други вещества като кокаин и метамфетамин.

Всъщност единствената обща черта на различни проби **розов кокаин** е именно неговият ярко розов цвят. Съдържанието може да бъде разбрано единствено след проведени лабораторни анализи.

Произход и разпространение на розовия кокаин

Розовият кокаин се смята за маркетингов трик на организираната престъпност и рядко съдържа кокаин. Познат е под различни наименования като туси („tusi“), туци („tuci), туциби („tucibi), кокаинова розада („cocaine rosada“), розова пантера („pink panther“) и свински нос („pig nose“).

Първоначално, съединение познато с наименованието „tusi“ е представлявало 2С-В, психеделичен фенилетиламин. След като 2С-В става все по-трудно за получаване, престъпните организации се прехвърлят към „коктейл“ от наркотици, който боядисват в розово и продават като розов кокаин. **Розовият кокаин** вече рядко съдържа 2С-В и действителните вещества, включени в розовия кокаин, не са известни, докато не бъде тествана проба. Лабораторните тестове на DEA, например, са идентифицирали розови прахове, съдържащи комбинации като: кетамин и MDMA; кетамин, MDMA и метамфетамин, кокаин и фентанил; фентанил и ксилазин.

За хората, които употребяват веществото е много трудно да знаят какво точно приемат, когато го купуват. Както при всички незаконни наркотици, той крие много рискове за здравето, както и потенциала да съдържа смъртоносни съставки. Наркотикът се появява за първи път по колумбийските улици през 2010 г. и оттогава употребата му се разпространява сред клубните сцени в Латинска Америка, включително Аржентина, Венецуела, Уругвай, Чили и Панама. Придобива популярност сред клубовете в САЩ и в Европа, особено в Испания. Според доклад на ООН за наркотиците, публикуван през 2022 г., **розовият кокаин** е открит във Великобритания, Австрия, Швейцария, Канада и Югоизточна Азия.

Според федералните служители в САЩ нараства популярността на опасния парти наркотик, който може да има сериозни, потенциално фатални ефекти. Освен в Латинска Америка и Европа, към днешна дата се разпространява активно и в САЩ. Изследователите на наркотици са открили, че може да причини мозъчни промени, типични за пристрастяващо лекарство, както и поведение, изброено в диагностичните критерии за разстройство, свързано с употребата на вещества.

Необходими са обаче повече изследвания, за да се определи степента на неговия потенциал за пристрастяване.

Сериозната употреба на **розов кокаин** започва в средата на 2023 г. Употребяващи споделят, че когато си купуват **розов кокаин** всеки път ефектът е различен и не знаят, какво има вътре. Понякога има вещества, които ги карат да танцуват, понякога да са по-отпуснати, а друг път по-приключенски настроени. В Америка много често едно от веществата в сместа е фентанил.

В САЩ правоприлагащи органи са по-склонни да срещнат **розов кокаин** на ниво продажба на дребно. От 2020 г. DEA е конфискувала общо 960 проби във вид на прахообразно вещество, 4 от тях съдържат 2С-В и 956 „други“ вещества. За да се постави това в перспектива, за същото време DEA е конфискувала 180 милиона хапчета фентанил. Розовият кокаин обикновено се среща в градски райони с активни нощни клубове като Маями, Ню Йорк и Лос Анджелис.

В Австралия са заловени повече от 130 кг **розов кокаин** в периода март-юли 2024 г. След проверка на състава на веществото, открито от властите при осем конфискации, най-известните идентифицирани незаконни наркотици са кетамин с чистота, варираща от 6,8% до 51,3%, и MDMA с чистота, варираща от 15,8% до 33,2%.

Розовият кокаин е изследван за първи път в Австралия през 2020 г. след откриване на 154 грама от наркотика от полицията по време на заповед за обиск в Куинсланд.

Ефекти от употребата на розовия кокаин

Розовият кокаин може да предизвика различни ефекти в зависимост от това, какво е съдържанието на сместа, качеството и количеството употребено вещество. Обикновено хората го използват, за да изпитат чувство на откритост, общителност и еуфория. **Неблагоприятните ефекти включват халюцинации, тревожност, повишена телесна температура, повишен сърдечен ритъм и кръвно налягане, ниски концентрации на натрий в кръвта, гадене и повръщане, и рядко гърчове, анормален сърдечен ритъм и кома.** Физически и сексуални нападения, както и травматични наранявания, са свързани също с употребата на този вид наркотици.

Тъй като **розовият кокаин** е смес, която потенциално съдържа множество наркотици, за хората, които го употребяват, е трудно да знаят как ще им се отрази. Кетаминът, който е най-често срещаното вещество, идентифицирано в розовия кокаин, е дисоциативно лекарство, което може да причини изкривявания в това как някой възприема гледки и звуци, еуфория, съновидни състояния и пълно откъсване от реалността и себе си при високи дози. Стимуланти като кокаин, метамфетамин и MDMA, които влияят на централната нервна система, повишават бдителността, правят някого по-приказлив, повишават сърдечната честота и намаляват задръжките. Опиоидите и депресантите, които също могат да се съдържат в сместа, причиняват еуфория, сънливост и намаляване на сърдечната честота и дишането. **Всички тези наркотици могат да бъдат опасни сами по себе си, а когато се комбинират, те са потенциално още по-рискови и ефектите им стават още по-непредвидими.**

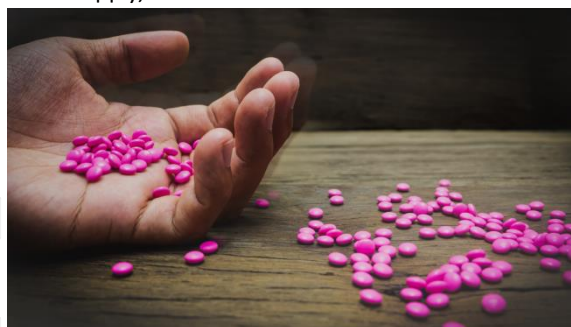
Също така е важно да се знае, че **розовият кокаин** може да съдържа наркотици извън споменатите тук, така че могат да възникнат неочаквани ефекти в зависимост от това какво има в сместа.

Рискове от употребата на розов кокаин

Използването на каквото и да е наркотично средство е рисковано. Въпреки това комбинираните ефекти на наркотична смес като **розовия кокаин** могат да бъдат особено опасни. Някои потенциални опасности от розовия кокаин включват:

- респираторна депресия (причинена от кетамин, опиоиди и депресанти);
- замъглено виждане (причинено от кетамин, MDMA и други халюциногени);
- седация (причинена от кетамин, депресанти и опиоиди);
- агресивно поведение (причинено от стимуланти като кокаин и метамфетамин);
- загуба на съзнание (причинена от кетамин, опиоиди и депресанти).

В допълнение, комбинирането на опиоиди с депресанти като бензодиазепини (понякога се срещат в розовия кокаин) излага употребяващите на изключителен риск от предозиране.

Източници: <https://www.dea.gov/pink-cocaine>

<https://americanaddictioncenters.org/blog/pink-cocaine>

<https://www.poison.org/articles/pink-cocaine>

<https://www.afp.gov.au/news-centre/media-release/afp-seizes-more-130kg-pink-cocaine-2024-0>

ВНИМАНИЕ

Нарастване на случаите с нитазени в Естония. Общ преглед в Европа

Нитазените са разработени през 50-те години на миналия век от швейцарска химическа компания като нов тип болкоуспокояващи. Лекарството се оказва толкова силно, че така и не се одобрява като такова и не се пуска на пазара. Десетилетия по-късно нитазените се появяват отново на нелегалния пазар на наркотици, като се откриват във фалшиви лекарства, отпускани с рецепта, включително фалшиви хапчета оксикодон и бензодиазепини, в смес с други наркотици, включително кокаин, хероин и кетамин.

Нитазените са до 40 пъти по-мощни от фентанила и до 500 пъти по-мощни от хероина. Дори незначителни количества от тези вещества могат да доведат до дихателна недостатъчност, поради което е възможно да са необходими до шест или седем инжекции от антидот на опиоиди, за да се спаси живот, вместо една единствена инжекция.

Естония е на границата на тази зараждаща се криза с наркотиците. През април 2019 г. тя става първата страна в Европа, която идентифицира изотонитазен. Последните данни, от септември 2024 г., показват, че половината от всички смъртни случаи, свързани с наркотици в страната през последните две години са причинени от нитазени. От 2022 г. досега най-малко 127 души са загинали в страната (с население от едва 1,3 милиона души).

От 2019 г. нитазени са открити в райони по целия свят, включително в най-малко 20 европейски страни, САЩ, Канада и Австралия.

Агенцията на ООН по лекарствата и страните по света предупреждават за големите рискове за здравето, които представляват нитазените. Супер мощният опиоид вече е причинил стотици смъртни случаи в Европа, Обединеното кралство и Северна Америка.

Нарастването на установените случаи, както и масовото разпространение на нитазените е резултат от последните геополитически събития. През 2019 г. Китай забрани всички варианти на фентанил, мощен опиоид, който подклажда най-смъртоносна криза с наркотиците в историята на Америка. А през 2022 г. забраната за отглеждане на мак, наложена от талибаните, води до огромен спад в производството на опиум в Афганистан, източник на почти целия хероин, доставян в Европа.

Нитазени в Естония

Естония не е непозната за синтетичните опиоиди: тя се сблъска с една от първите епидемии от фентанил в света в началото на 2000-те години, продължила близо две десетилетия и причинила почти 1500 смъртни случая. След като естонската полиция разбива лабораториите за фентанил през 2017 г., те до голяма степен изчезват. Но скоро са заменени от още по-смъртоносна субстанция.

Към днешна дата нитазените се разпространяват бързо в Естония. Експертите казват, че те са се наложили, защото синтетичните опиоиди могат да бъдат закупени евтино и продадени многократно по-скъпо, което ги прави изключително печеливши за дилърите на наркотици. За по-малко от три години 127 души са починали от нитазени в Естония.

Анализ на присъди на наказателни съдилища показва почти 80 случая, свързани с нитазени от 2020 г. насам. Те описват множество случаи на потребители и продавачи, носещи по-малко от един грам нитазени, които са скрити по най-различни начини: от пликове и сашета до пълнене в детски шоколадови яйца. Наркотиците са толкова силни, че съдебната система счита притежанието дори на един милиграм чист протонитазен за криминално престъпление.

Знае се, че дилърите обикновено опаковат един грам нитазени в 25-30 дози, всяка с тегло около 0,03-0,04 грама. След това могат да ги продадат за 20 евро на доза. Веществото е толкова силно, че се консумира в милиграми, а не в грамове.

Данните показват, че средната чистота на конфискуваните нитазени в Естония от 2020 г. е 8%.

Нитазени в Европа

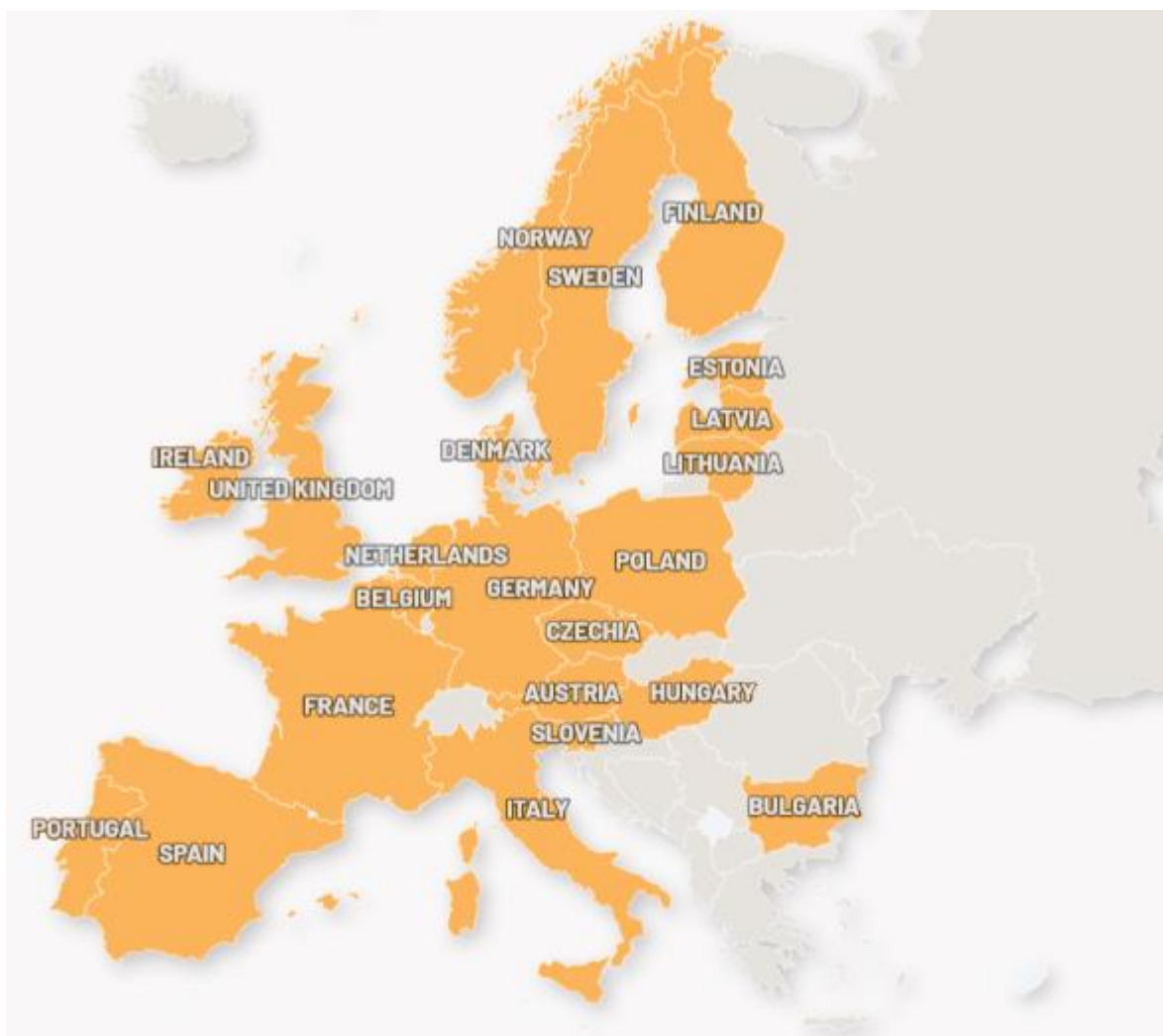
Швеция, регистрира 37 смъртни случая от предозиране, с участие на нитазен. Тя е една от най-малко 20 европейски държави, които са идентифицирали наркотиците в границите си от 2019 г.

насам. Във Великобритания властите потвърждават 179 смъртни случая, свързани с нитазени, между юни 2023 г. и май 2024 г. В Ирландия, употребата на нитазен през 2023 г. е причинила 77 свръхдоза. А в Латвия броя на смъртните случаи, свързани с нитазени, нарасна от 2 през 2022 г., което представлява само 3% от всички смъртни случаи, свързани с наркотици, до 38 през 2023 г., което представлява 29% от смъртните случаи, свързани с наркотици в страната. САЩ, Канада и Австралия също се борят с огнища през последните пет години.

В България е регистрирано едно вещество от тази група – метонитазен, през 2021 г.

СТРАНИ В ЕВРОПА, В КОИТО Е РЕГИСТРИРАНО ПОНЕ ЕДНО ВЕЩЕСТВО ОТ ГРУПАТА НА НИТАЗЕНИТЕ

Често тези наркотици се продават като фалшиви болкоуспокояващи, като *OxyContin* или *Subutex*. През 2023 г. почти 6 000 фалшиви таблетки оксикодон, съдържащи N-дезетил изотонитазен са конфискувани в Португалия и 12 600 фалшиви таблетки оксикодон, съдържащи метонитазен, са конфискувани в Полша. Също през 2023 г. полицията във Великобритания конфискува 150 000 таблетки нитазени, което е най-голямото конфискуване на синтетични опиоиди в страната. Повече от 3000 фалшиви таблетки *OxyContin*, съдържащи метонитазен, са открити в полско такси, влизащо в Швеция.

Съществува информация, че тези синтетични опиоиди се предлагат онлайн, чрез реклами, предимно на китайски компании. Достъпът и поръчката са изключително лесни. Тъй като нитазените са много силни вещества, не е необходимо да се поръчват големи количества. Платформите, на които са пускани рекламите, при сигнализиране за такава дейност, веднага ги свалят и твърдят, че не знаят, за какво точно са били. Някои от стотиците отзиви, публикувани в тези акаунти, разказват мрачна история за това как потребителите биват изненадвани от силата на веществото. „Dark net“ също е място, където търсещите лесно могат да се снабдят със синтетични опиоиди.

Снабдяването с нитазени изглежда е прост процес, като купувачите могат да осъществят директен контакт с продавачите чрез услуги за директни съобщения, изброени в реклами, които се показват на законни търговски и социални платформи.

Нитазените са толкова мощни, че могат да се изпращат в малки количества, което затруднява идентифицирането на полицията и митниците.

Въпреки че през последните пет години са извършени стотици конфискации, общото количество нитазени, заловени в ЕС, възлиза на по-малко от 20 кг, според данни на Агенцията на Европейския съюз по наркотиците.

Източници: <https://www.bellingcat.com/news/2025/01/20/chinese-link-to-nitazenes-targeting-europe/>
<https://news.postimees.ee/8175100/nitazenes-estonia-s-battle-with-deadly-synthetic-opioids-reveals-global-drug-trade-links-to-china>

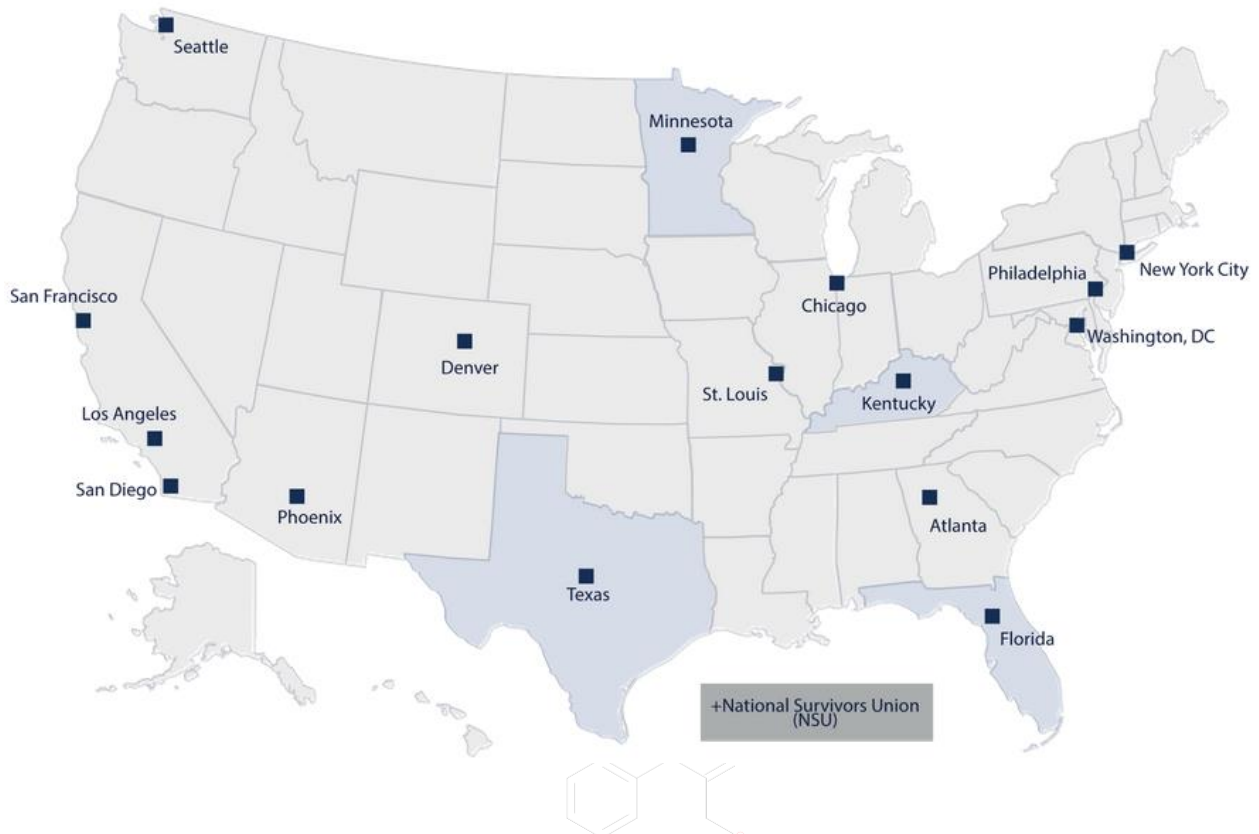
НА Ф О К У С

Национална система за ранно предупреждение за наркотици (NDEWS) на САЩ

САЩ също разполагат с Национална система за ранно предупреждение за наркотици (NDEWS). За първи път е финансирана от Националния институт по злоупотреба с наркотици (NIDA) през 2014 г., като разширяване на неговата дългогодишна работна група по епидемиология на общността (CEWG). До юли 2020 г. първата итерация на Координационния център на NDEWS е наблюдавана от изследователи в Центъра за изследване на злоупотребата с вещества към Университета на Мериленд. През април 2020 г. NIDA финансира втората итерация на Координационния център на NDEWS като безвъзмездна помощ по Споразумение за сътрудничество за Университета на Флорида. Проектът NDEWS се ръководи от учени от Университета на Флорида, Нюйоркския университет и Атлантическия университет във Флорида.

Проектът NDEWS включва наблюдение в реално време за откриване на ранни сигнали за потенциални възникващи заплахи от наркотици. Системата прилага мрежа за ранно предупреждение, включваща **17 регионални служби**, които използват нови методи за

наблюдение и хармонизира и разпространява данни по бърз и навременен начин. Текущото събиране на данни и координация осигурява интегрирано и всеобхватно характеризиране на употребата и наличността на наркотици чрез синтезиране на традиционни, косвени източници с нови, директни източници на данни, включително доклади от обекти за наблюдение, докладване на място на улицата, данни за използване на тел. 911 в реално време, уеб мониторинг и епидемиологични данни за отпадни води.

NDEWS публикува седмичен бюлетин със статии и данни, свързани с възникващи проблеми с наркотиците.⁵

Една от целите на новия NDEWS е да включи и използва нови методи за наблюдение, за да гарантира ранното откриване на сигнали за нови и възникващи тенденции в употребата на наркотици. Въпреки че индикатори като смъртни случаи от свръхдоза, конфискации на наркотици и приемане на лечение са полезни за по-дългосрочно наблюдение на моделите на употреба на наркотици и свързаните с тях последствия, те не са в състояние да открият потенциално опасни тенденции, когато се появят, преди сериозни последствия и смърт.

За идентифициране на ранни сигнали за промени в тенденциите за употреба на наркотици и началото на епидемии от наркотици е необходимо текущо наблюдение в реално време. Тази форма на национален мониторинг е целта на NDEWS, която ще бъде постигната чрез синтезиране на традиционни, изостанали източници на данни с нови, водещи източници и разработване на новаторски подход за машинно обучение за откриване на появата на нови психоактивни вещества в реално време чрез алгоритми, внедрени в пазарите на наркотици в “Dark net” и във форумите.

⁵ <https://ndews.org/novel-surveillance/ndews-hotspot-alerts-2/>
<https://ndews.org/novel-surveillance/rapid-street-reporting/>
<https://ndews.org/publications/ndews-weekly-briefings/>

Не на последно място, NDEWS организира и е домакин на поредица уебинари, излъчващи се в национален мащаб и са интерактивни, като се използват социалните медии за въпроси и отговори в реално време.⁶

НА Ф О К У С

Полусинтетични канабиноиди, регистрирани в България

Полусинтетичните канабиноиди се продават като законни заместители на THC и канабиса заедно с атрактивни маркови и небрандирани продукти, включително пръскан коноп или смесен с полусинтетични канабиноиди, както и чрез вейпове и хранителни продукти.

Някои от наличните продукти могат да доставят високи дози, което поражда опасения относно възможността от неблагоприятни последици за здравето.

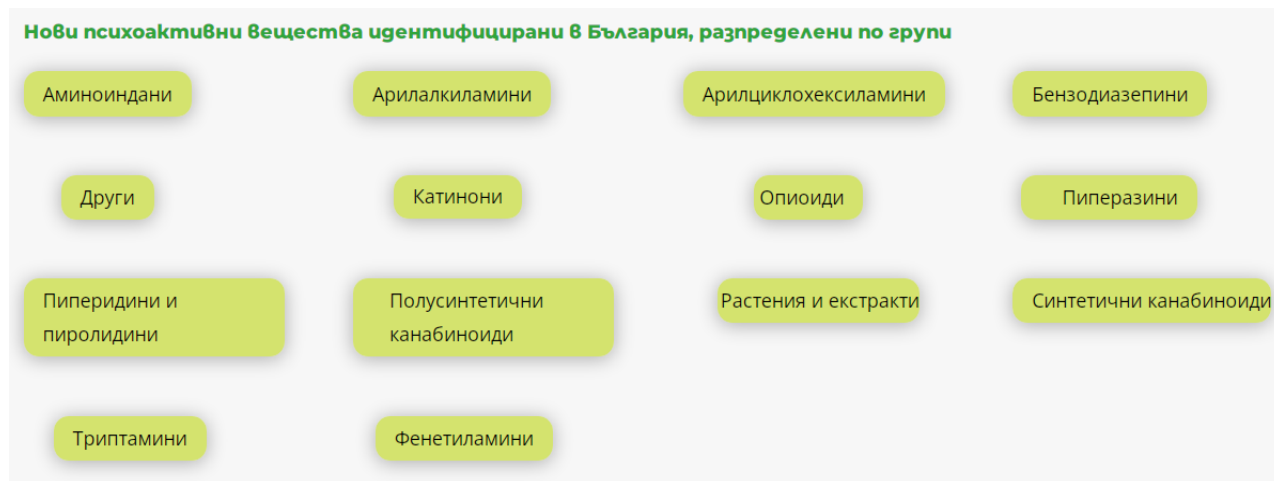
Към края на 2024 г. в Европа са регистрирани 24 полусинтетични канабиноида, докато в България те са 12. Първите две вещества от тази група (delta-8-tetrahydrocannabinol и hexahydrocannabinol) са засечени в нашата страна през 2022 г., като през следващите 2 години са регистрирани още 10 (съответно 4 през 2023 г. и 6 през 2024 г.)

Наименование на веществото	Година на регистрация
Delta-8-tetrahydrocannabinol	2022
Hexahydrocannabinol (HHC)	2022
Hexahydrocannabinol acetate (HHC acetate, HHC-O)	2023
Hexahydrocannabiphorol (HHC-P)	2023
Delta-9-Tetrahydrocannabiphorol (THCP, Δ9-THCP)	2023
Tetrahydrocannabidiol (H4-CBD)	2023
Delta-8-Tetrahydrocannabiphorol (Delta-8-THCP, JWH 091)	2024
Dihydrocannabidiol (H2-CBD)	2024
10-hydroxyhexahydrocannabinol (10-OH-HHC)	2024
Delta-9 Tetrahydrocannabiocetyl (delta-9-THC-C8, THC-JD, Δ9-THC-octyl)	2024
Delta-8 Tetrahydrocannabiocetyl (delta-8-THC-Octyl, JWH -138)	2024
Hexahydrocannabiphorol acetate (HHC-P-O-acetate)	2024

Източник: Система за ранно предупреждение за нови психоактивни вещества (EWS), НФЦ

⁶ <https://www.youtube.com/@nascsa3115>
<https://ndews.org/publications/webinars-2/>

Информация за групите нови психоактивни вещества може да бъде открита на интернет страницата на Националната система за ранно предупреждение за нови психоактивни вещества (ews-nfp.bg).

Повече информация за ситуацията с новите психоактивни вещества в нашата страна може да откриете в Годишен доклад по проблемите, свързани с наркотиците и наркоманиите в България 2023 г.

Издава:

Национален фокусен център за наркотици и наркомани

<https://www.nfp-drugs.bg/>

<https://ews-nfp.bg/>

Дирекция „Психично здраве и превенция на зависимостите“

Национален център по общественото здраве и анализи

За контакти:

София, 1431

бул. „Акад. Иван Е. Гешов“ № 15

тел.: 02 832 6137

e-mail: office@nfp-drugs.bg